

ΣΤΑΔΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το στάδιο βρίσκεται στο χώρο των ιερών, νότια του τείχους της πόλης και βορειοανατολικά του ελληνιστικού θεάτρου. Η αποκάλυψη του σταδίου είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς σχετίζεται με τα «εν Δίω Ολύμπια», γιορτή που τελούσαν οι αρχαίοι Μακεδόνες.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το 1928, όταν επισκέφθηκε Γεώργιος Σωτηριάδης, Πρύτανης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με δαπάνες της Αρχαιολογικής Εταιρείας και του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το χώρο του Δίου εντόπισε τη θέση του Σταδίου. Ο Σωτηριάδης σημείωσε με αρκετή σαφήνεια τη θέση και το σχήμα του θεάτρου και του σταδίου επάνω σε «χωροσταθμικό» διάγραμμα, το οποίο εκπονήθηκε από τη Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού (**Φωτ. 1**). Ο Σωτηριάδης πραγματοποίησε μερικές δοκιμαστικές τομές στο ανατολικό πρυνές του σταδίου χωρίς όμως να επισημάνει κατασκευές ή το δάπεδο του στίβου. Το 1970 άρχισε η ανασκαφή του θεάτρου, του οποίου η παλαιότερη φάση θα πρέπει να ήταν συγγενής κα σύγχρονη με το στάδιο. Το 1993 – 1994 άρχισε μεταξύ θεάτρου και σταδίου, η ανασκαφή μεγάλου κτίσματος, μάλλον της ελληνιστικής περιόδου, το οποίο θυμίζει παλαίστρα. Η συστηματική ανασκαφή πραγματοποιήθηκε από τον Γεώργιο Καραδέδο, Καθηγητή του Τμήματος Αρχιτεκτονικής της Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Το αρχαίο στάδιο Δίου είναι μια χωμάτινη κατασκευή, η οποία προέκυψε από κατάλληλη διαμόρφωση του εδάφους με εκσκαφές και επιχωματώσεις αποτελούμενη από χωμάτινο στίβο (κονίστρα), περιμετρικό αποχετευτικό αγωγό σκαμμένο στο έδαφος και χωμάτινες κερκίδες. Στο νότιο άκρο του σχηματιζόταν σφενδόνη, ενώ το δυτικό, στο οποίο θα πρέπει να βρισκόταν η είσοδός του, έχει χαθεί κάτω από τα σύγχρονα κτήρια και τον ασφαλτοστρωμένο δρόμο του οικισμού, με αποτέλεσμα να μην γνωρίζουμε το συνολικό μήκος του.

Το στάδιο διατήρησε σε όλη τη μακρόχρονη πορεία της ζωής του έως τη διακοπή της λειτουργίας του στα ρωμαϊκά χρόνια, την αρχική χωμάτινη μορφή του. Παρά τη λιτότητα της κατασκευής και την ευτέλεια των υλικών του ήταν στο σύνολό του μια μνημειακή, και συγχρόνως, απόλυτα λειτουργική κατασκευή, η οποία επιβάλλοταν, τόσο με το μέγεθος, όσο και με την απόλυτη ένταξή της στο περιβάλλον, καθώς αποτελούσε μια απλή διαμόρφωση του φυσικού εδάφους.

Το στάδιο του Δίου σχετίζεται με τα «εν Δίω Ολύμπια». Η τέλεση αυτών των αγώνων πιστοποιείται και από επιγραφή του τέλους του 4^{ου} αι. π.Χ. Στην επιγραφή αυτή, η οποία ήταν στημένη στο τέμενος του Ολυμπίου Διός, αναφέρονται γυμνικοί και σκηνικοί αγώνες, οι οποίοι τελούνταν προφανώς στο στάδιο και στο θέατρο του αρχαίου Δίου, της ιερής δηλαδή πόλης των Μακεδόνων.

Η χρονολόγηση του σταδίου του Δίου στηρίζεται σε ένα μεγάλο αριθμό νομισμάτων, που βρέθηκαν ανασκαφικά και τα οποία αποδίδονται στους Μακεδόνες βασιλείς. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει για μια αργυρή υποδιαίρεση, που αποδίδεται στον Αλέξανδρο Α΄, χάρη στην οποία οι ανασκαφείς εικάζουν ότι η κατασκευή του σταδίου θα μπορούσε να τοποθετηθεί ήδη στους χρόνους της βασιλείας του Αλεξάνδρου Α΄.

ΣΥΝΟΨΗ

Το στάδιο βρίσκεται στο χώρο των ιερών, νότια του τείχους της πόλης και

βορειοανατολικά του ελληνιστικού θεάτρου. Η αποκάλυψη του σταδίου είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς σχετίζεται με τα «εν Δίω Ολύμπια», γιορτή που τελούσαν οι αρχαίοι Μακεδόνες. Το Στάδιο του Δίου είναι μια χωμάτινη κατασκευή, η οποία προέκυψε από κατάλληλη διαμόρφωση του εδάφους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γενική

Δ. Παντερμαλής, *Δίον. Αρχαιολογικός χώρος και Μουσείο*, Αθήνα 1997, 60.

Δ. Παντερμαλής, Ανασκαφή Δίου 1995, *ΑΕΜΘ* 9, 1995 (1998), 167 – 172.

Δ. Παντερμαλής, Δίον. Η δεκαετία των ανασκαφών 1987 – 1997, *ΑΕΜΘ* 10 Α, 1996 (1997), 205 – 214.

Δ. Παντερμαλής, *Δίον. Η Ανακάλυψη*, Αθήνα 1999, 80 – 81.

Γ. Καραδέδος, Το στάδιο του αρχαίου Δίου, σε: *Αρχαία Θέατρα της Μακεδονίας* (Αθήνα 2012), 63 – 72.

Έρευνες Αρχαιολογικής Εταιρείας

Γ. Σωτηριάδης, Ανασκαφή Δίου Μακεδονίας, *ΠΑΕ* 1928, 78.

Έργον 1988, 68.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Φωτ. 1: Διάγραμμα Δίου· στάδιον, θέατρον (*ΠΑΕ* 1928, εικ. σ. 64).

Ευαγγελία Γεωργίου